Europos LIETUVIS

Nr. 26 (2111) Londonas, 1990 m. liepos 6 d. XLIV

LIETUVOS RESPUBLIKA SKELBIA 100 DIENŲ MORATORIUMĄ

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba birželio 29 d. patvirtino pasiūlymą skelbti moratoriumą Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atstatymo aktui. Už pasiūlymą balsavo 69 deputatai, prieš — 35, susilaikė — 2, 2 balsavime nedalyvavo. Iš viso buvo pasiūlyta 14 moratoriumo projektų. Priimto varianto pagrindas buvo Vytauto Landsbergio pateiktas pasiūlymas, kurį paruošė jis pats, Ministrė Pirmininkė K. Prunskienė ir deputatas-teisininkas Liaučius iš Panevėžio. Parlamentas priėmė tokį pareiškimą:

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, būdama ir likdama tautos ir valstybės suverenių galių reiškėja, atkurdama nepriklausomą Lietuvos valstybę ir visų tų galių vykdymo tikslu siekdama tarpvalstybinių Lietuvos Respublikos derybų su TSR Sąjunga, skelbia nuo derybų pradžios šimto dienų moratoriumą 1990 m. kovo 11 d. Aktui dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo, tai yra sustabdo iš jo kylančius teisinius veiksmus.

LIETUVOS RESPUBLIKOS TSR SĄJUNGOS DERYBŲ PRADŽIA JŲ TIKSLAI IR SĄLYGOS

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba gali moratoriumą pratęsti arba atšaukti. Moratoriumas savaime netenka galios, nutrūkus deryboms.

Jeigu dėl kurių nors įvykių arba aplinkybių šio šaukimo Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba negali normaliai vykdyti valstybinės valdžios funkcijų, moratoriumas tuo pačiu momentu netenka galios

LIC

REIKALAUJA LIETUVOS PRIPAŽINIMO

Varšuvoje gyvenantis A. Pietruszanis, Kovojančio jaunimo federacijos veikėjas, norėtų rasti jaunuolį Anglijoje, kuris sutiktų būti tos organizacijos atstovu.

Ta organizacija neseniai paskelbė atsišaukimą: Lenkai reikalauja Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo ir sovietų kariuomenės atitraukimo.

GRĮŽTA PARAŠŲ SKRAJUKĖS

„EL" skaitytojams pašiųstos parašų rinkimo skrajukės jau grįžta. Gautos dvi pilnai ir dvi dalinai užpildytos skrajukės su 139-iais piliečių parašais remiančių Lietuvos Respublikos Nepriklausomybę ir AT Pirmininką Vytautą Landsbergį.

Šių skrajukių autoriai TFP pranešė, kad iš Lietuvos Respublikos užsieniio reikalų ministro Algirdo Saudargo ir Emanuelio Zingerio gavo padėkos laiškus.

PLB-NĖS VEIKLA KOPENHAGOJE

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės veikla Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje (ESKB), Kopenhagoje tęsiama. Pirmajai PLB delegacijai išvykus, birželio 22-23 dienomis į Kopenhagą atvyko antroji PLB delegacija, susidedanti iš Kanados Lietuvių Bendruomenės narės Rūtos Girdauskaitės ir Lietuvių Informacijos Centro (LIC) Washingtono skyriaus vedėjo Viktoro Nako. Prie jų taip pat prisidėjo iš Lietuvos atvykęs Alvydas Medalinskas, Lietuvos Respublikos AT vicepirmininko padėjėjas bei Sąjūdžio Seimo Tarybos narys.

Šeštadienį, birželio 23 d. Jungtinių Amerikos Valstijų įvairūs delegacijos nariai susitiko su PLB grupe ilgesniam pokalbiui ir juos informavo apie konferencijos eigą. Iš pokalbio susidarė vaizdas, jog po V. Čepaičio bei trijų Pabaltijo valstybių užsienio reikalų ministrų apsilankymo Kopenhagos konferencijoje, Pabaltijo klausimas ir tų šalių įstojimas į Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją nebuvo paliestas.

Tą patį patvirtino ir kitų šalių atstovai su kuriais PLB grupė susitiko antradienį, birželio 26 d. PLB išrūpino atskirus pasimatymus su Lenkijos, Norvegijos, Vatikano bei Maltos ambasadoriais ir susitiko su Austrijos, Kanados ir Ispanijos delegacijų atstovais. Visuose susitikimuose A. Medalinskas teiravosi, ar Lietuvos klausimas buvo keliamas viešuose ir privačiuose susirinkimuose, Pabaltijo valstybių užsienio reikalų ministrams iš Danijos išvykus. Jis taip pat prašė, kad Lietuvos klausimas būtų įtrauktas į Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijas, kurios vyks Vienoje liepos mėnesį, o Paryžiuje lapkričio ir gruodžio mėnesiais.

Kelių šalių atstovai pareiškė, kad jie neabejoja, jog Pabaltijo nepriklausomybės įtvirtinimas tėra laiko klausimas. Daugumos kraštų nuomone, Lietuvos nepriklausomybės atstatymas įmanomas tiktai po sėkmingų derybų tarp Vilniaus ir Maskvos. Kol tokių derybų nebus, manoma, kad Maskva priešinsis ir nesutiks Pabaltijo klausimo įtraukti į ESBK darbotvarkę.

PLB grupės aplankytos delegacijos suprato, jog Sovietų Sąjunga priešinsis stebėtojų statuso suteikimui Latvijai, Estijai ir Lietuvai, tačiau kai kurių delegacijų atstovai pareiškė nusistebėjimą ar net nepasitenkimą, kad Pabaltijo kraštų prašymas nebuvo nagrinėjamas viešai, konferencijos sesijos metu. Konferencijos sekretoriatas, vadovaujamas danų, tik pranešė, kad vieningos nuomonės (konsensuso) tarp 35 šalių, priklausančių ESBK nebuvo, tad pabaltiečių prašymas atmestas.

Šalia konferencijos oficialios programos, vyksta ir navaldinių organizacijų planuojami simpoziumai. PLB grupė juose taip pat dalyvauja. Birželio 26 d. vakare Alvydas Medalinskas ir Rūta Girdauskaitė buvo nuvykę į simpoziumą, kuriame buvo nagrinėjama teisinės santvarkos įkūrimas. A. Medalinskas simpoziume dalyvavusiam sovietų atstovui pateikė porą klausimų apie Maskvos ekonominę blokadą prieš Lietuvą.

Birželio 27 d. tęsėsi PLB grupės susitikimai su ESBK septynių delegacijų atstovais. Buvo aplankytos Jungtinių Amerikos Valstijų, Danijos, Turkijos, Šveicarijos, Švedijos, Bulgarijos ir Didžiosios Britanijos. Iš tų septynių — dviejų delegacijų vadai, Bulgarijos ir Didžiosios Britanijos, susitiko su Alvydu Medalinsku ir Viktoru Naku. Ilgiausiai kalbėtasi su JAV ambasadorium Max Kampelman.

Po šių tolimesnių pasikalbėjimų pasitvirtino, jog nė viena šalis nėra pasiruošusi paremti Pabaltijo kraštų pastangas atkurti savo nepriklausomybę. Vienos delegacijos atstovas lietuvių delegacijai paaiškino, kad ne vien sovietų diplomatai būtų priešinęsi Pabaltijo šalims suteikti stebėtojų teisę. Kai kurių delegacijų atstovų nuomone, stebėtojų teisių suteikimas kraštui, kuris 1975 m. „neegzistavo", kai ESBK kūrėsi, būtų itin keblus klausimas, kai tuo tarpu Albanijai stebėtojos teisių suteikimas tokių keblumų nesudarė, nes Albanijos dalyvavimas buvo pramatytas jau nuo 1975 m. Taip pat kai kurios delegacijos bijojo, jog Pabaltijo kraštų palaikymas gali suerzinti Sovietų Sąjungos delegatus, ar sudaryti keblumų Gorbačiovui bei jo reformoms.

Iš arčiau nesusipažinus su įvairių šalių delegacijom, sunku spręsti kiek joms rūpi Pabaltijo noras atgauti laisvę. Tačiau paaiškėjo, kad JAV delegacijoje, su kurios nariais lietuviai glaudžiai bendradarbiavo, šiuo klausimu nėra sutarimo. Instrukcijos iš Busho administracijos privertė JAV ambasadorių labai atsargiai laikytis Lietuvos klausimu. Kai tuo tarpu žemesnio rango delegacijos nariai, ypač tie kurie dirba JAV Kongreso Helsinkio komisijai, reiškė didelį nepasitenkinimą, kad jokia šalis, o ypač jų šalis, nereikalavo konferencijos metu platesnių diskusijų apie Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Nepaisant JAV atsargios laikysenos, jinai turbūt buvo ta šalis, kuri apie Lietuvą daugiausiai kalbėjo. Konferencijos pradžioje ambasadorius Kampalman plenetariniame posėdyje pasisakė už Lietuvos bei kitų Baltijos šalių laisvę. Po to, grupėse JAV delegacijos nariai savo oficialiose kalbose paminėjo Pabaltijo valstybes. Birželio 14 d. JAV delegacijos vado pagrindinis pavaduotojas John Evans pradėjo savo pranešimą užsimindamas apie tai, kad tą savaitę sukanka 50 metų nuo sovietų okupacijos. Evans atkreipė susirinkusių dėmesį į Helsinkio baigiamojo akto ketvirtą principą, kuriame sakoma, kad akto signatarams neleistina okupuoti kitų šalių teritoriją. Kita delegacijos narė birželio 27 d. darbo grupėje atkreipė dėmesį į tai, jog amerikiečiai norintys keliauti į Lietuvą, Latviją ir Estiją arba negauna vizų arba turi įvairių sunkumų jas gauti.

Birželio 27-28 dienomis lietuvių delegacija dalyvavo Danijos nevaldinių organizacijų globojamose programose. Birželio 27 d. A. Medalinskas buvo pakviestas kalbėti simpoziume, kurio tema — Pabaltijos valstybės. Sekančią dieną A. Medalinskas, R. Girdauskaitė ir V. Nakas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu suruošė simpoziumą apie Lietuvą. Buvo išstatyta iš Kanados atvežta politinių karikatūrų paroda bei dalinamas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ilgas memorandumas, paruoštas Kopenhagos konferencijai, JAV Lietuvių Bendruomenės lankstinukai apie Lietuvą bei Molotovo-Ribbentropo paktą, dokumentų rinkinys iš Lietuvos apie dabartinius Lietuvos-TSRS santykius bei įvairi LIC paruošta medžiaga, įskaitant Lietuvos įvykių chronologiją bei duomenis apie sovietų ekonominę blokadą. Nors dalyvių lietuvių surengtame simpoziume buvo mažoka, bet kurie atėjo domėjosi Lietuvos raida.

Visose nevaldinių organizacijų programose, kuriose dalyvavo lietuviai taip pat dalyvavo ir valdinių ar nevaldinių sovietinių organizacijų atstovai. Pastarieji pastoviai kėlė lietuviams turto klausimą: Ar Lietuva, siekdama nepriklausomybės, pasiruošusi mokėti Sovietų Sąjungai kompensaciją už TSRS investicijas Lietuvoje?

Su sovietų atstovais teko susidurti ir jų ruošiamose spaudos konferencijose. Pirmą kartą tai įvyko birželio 28 d. Konferenciją ruošė TSRS, JAV, Čekoslovakijos bei Danijos delegacijos aptarti ką tik pasirašytą ESBK dokumentą. Viktoras Nakas atkreipė spaudos konferencijos dalyvių dėmesį į tai, kad per visą šią konferenciją vyksta sovietų valdžios blokada prieš Lietuvos gyventojus. Klausė keturių šalių ambasadorius, ar jie mano, kad ta blokada esanti žmogaus teisių pažeidimas ir ar nereikėjo apie blokadą plačiai diskutuoti konferencijos metu? Tik sovietų ambasadorius Yuri Reshetovas teikėsi į klausimą reaguoti. Anot jo, vietinės valdžios Pabaltijo respublikose plačiai pažeidžia daugelio žmonių teises. Tose respublikose vykdoma segregacijos politika, neleidžiama visiems gyventojams dalyvauti rinkimuose, grobiamas valstybinis turtas. Anot Reshetovo, Pabaltijo respublikose reikia gerbti konstitucinę bei tarptautinę teisę. Reikalai išsispręs kai toji pusė, kuri šį konfliktą pradėjo imsis žygių jį atitaisyti.

Estų žurnalistė prašė Reshetovo duoti vieną konkretų pavyzdį, kaip Pabaltijo kraštuose skriaudžiami žmonės. Ambasadorius pakartojo, kad Pabaltijo visuomenėse yra politinių teisių stratifikacija bei „masiniai" žmogaus teisių pažeidimai, tačiau konkretaus

(Nukelta į 4 psl.)

Kun. dr. J. Sakevičius MIC su parapijiečiais prie Šv. Kazimiero bažnyčios Londone. Nuotrauka: R. Eidukevičiaus

LIETUVOJE

Vienybės vardan

Lietuvos politinių partijų ir judėjimų atstovai, susirinkę pokalbiui prie apvaliojo stalo, pasisakė už tai, kad blokados metu kiekviena partija ir judėjimas susilaikytų nuo abejotinų akcijų, kurios gali būti nukreiptos prieš Respublikos vadovybę, arba veiksmų, galinčių sukelti tarppartines rietenas.

Suprantama, tai neužkerta kelio kiekvienai partijai ir jos atstovams turėti ir reikšti savo nuomonę svarbiausiais Lietuvos gyvenimo klausimais.

Suprastas kompromisas

Jau padėjus pamatus Kaune statomam Vytauto Didžiojo paminklui, kilo ginčas dėl vietos parinkimo. Kai kas sakė, kad vieta Laisvės alėjos ir L. Sapiegos gatvių susikirtime tam paminklui netinka. Ši veita rezervuotina Kalantos paminklui...

Kauno miesto Tarybos prezidiumas pagaliau priėmė kompromisinį pasiūlymą: paminklas bus statomas numatytoje vietoje su sąlyga, kad prie jo bus pritvirtinta lentelė su užrašu, skelbiančiu, jog, kol Lietuvoje yra svetima armija, skulptūra negali būti pastatyta senoje vietoje.

Prieš karą Vytauto Didžiojo paminklas buvo pastatytas prie Karo mokyklos, A. Panemunėje, kur dabar stovi sovietų kariuomenė.

Paminklo pašventinimas numatytas š.m. liepos 15 dieną, per Žalgirio mūšio 580-tąsias metines.

Sąskrydis Žalgiryje

Žalgirio mūšio 580 metų sukakties iškilmės ruošiamos Lenkijoje, kur dalyvauti pakviesti svečiai iš užsienio. Iškilmėse dalyvauti pareiškė norą maždaug 600 lietuvių iš įvairių pasaulio valstybių. Vien tik Vilniuje užsirašė pustrečio tūkstančio jaunuolių ir apie 1000 suaugusių.

Jubiliejinių iškilmių finalas numatytas sekmadienį, liepos 15 dieną.

Pašto ženklų konkursas

„Tiesa" (VI.7) paskelbė konkurso sąlygas Lietuvos Respublikos Pašto ženklo projektui sukurti. Pageidautina, kad pašto ženkluose būtų atvaizduoti atgimstančios Lietuvos simboliai: Vytis, Gediminaičių stulpai, rūtos šakelė, Laisvės paminklas Kaune, Vilniaus Aušros vartai ir pan. Pašto ženkle turi būti žodis „Lietuva", ženklo vertė ir leidimo metai. Projektai turi būti pristatyti iki 1990 m. liepos 15 d. adresu: Vilnius, Gedimino prosp. 22, Lietuvos spauda.

Šviežias pienas panevėžiečiams

Naujamiesčio kolūkis įrengė Panevėžyje kioską, kuriame miestiečiai gali nusipirkti šviežio pieno. Vienas litras — rubliis.

Derybų metodai

„Tiesa" keliuose numeriuose (124-126) paskelbė buv. Lietuvos užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio „Pro memoria", parašytą 1939 metais po derybų Kremliuje. Dokumentas buvo neseniai rastas JAV archyve.

Pasiskaičius dokumentą, susidaro įspūdis, kad dabartinių Kremliaus valdovų metodai nei kiek nesiskiria nuo tų, kuriais naudojosi Stalinas ir Molotovas.

Tremties paminklas

Pasibaigė paminklo „Atsisveikinimas su Lietuva" — 1940-1953 metų masinio trėmimo tragedijai įamžinti projektų konkursas. Paminklas bus statomas Naujojoje Vilnioje — paskutinėje geležinkelio stotyje, kurioje tremties ešelonai — tūkstančiai žmonių atsisveikindavo su Lietuva.

Konkursui buvo pateikta 14 projektų. Pirmąją premiją nutarta paskirti Mindaugui Navakui ir Česlovui Šliažui. Numatoma paminklą pastatyti iki 1991 m. birželio mėnesio — masinio trėmimo pradžios penkiasdešimtmečio.

Vėjo jėgainės

Ant aukštos Želkūnų kaimo kalvos, prie Prienų, pastatyta pirmoji eksperimentinė vėjo jėgainė. Ji tieks 60 kW energijos. Projektuojamos kitos vėjo jėgainės vienkiemiams.

NAUJAS „EL" REDAKCIJOS IR SĄJUNGOS FAXO NUMERIS 071-221 6164

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

ORGANIZUOKITE DARBININKUS

Linkiu jums kūrybinės ugnelės, laimės, pasisekimo gyvenime ir propaguojant Lietuvą pasaulyje, kuriai taip dabar reikalinga pasaulio žmonių moralinė parama. Būtų malonu, kad pasaulio darbininkai savo mitinguose paremtų Lietuvą ir jos nepriklaausomybės siekimą, net atsisakant aptarnauti Sovietų laivus, lėktuvus ir kt. Tai turėtų didelę reikšmę Sovietų priespaudai Lietuvoje pašalinti. O tai padaryti, t.y. organizuoti darbininkus galite tik jūs, užsienio lietuviai, rašydami straipsnius į įvairias visų valstybių laikraščius.

K. Balčiūnas, Lietuva

KAIMO NERIMO DIENOS

Siunčiu savo brolio aprašymą. Tais laikais, kurie nėjo į Raudonąją armiją, jų trobėsiai buvo sudeginami. Veikė specialus rusų dalinys, kuris baudė nepaklausiusius. Jeigu rasite vietos, atspausdinkite „Europos Lietuvyje".

Z. Sledziauskas, Škotija

„Esu dzūkas, gimęs Kapčiamiesčio valsčiuje, Kalvių kaime. Tėvai valdė dvylika hektarų smėlėtos žemės ir augino šešetą vaikų. Gyvenome neturtingai, tačiau, atrodo, buvome laimingi. Daug ko stigo, bet visi buvome sveiki, — rašo šiandien Marijampolėje gyvenantis Kazys Sledziauskas. — Tuometinė Lietuvos valdžia pasiūlė mums atiduoti smėlėtą žemę valstybei, miškui auginti, o už tai paimti geresnės žemės Veisiejų valsčiuje, Klepočių kaime, kur tuo metu augo lapuočių miškas.

Atsirado dešimt tokių šeimų. Didelis noras turėti gražų lauką išviliojo ir mūsų šeimą iš gimtųjų vietų. Pasistatėme kelmyne naują gyvenamąjį namą, tvartus ir kluoną. Kibome į darbą su kauptukais, nes kelmyne įkišti plūgą į žemę buvo neįmanoma. Kruvinomis rankomis rovėme kelmus, šviesinome savo lauką. Tačiau žiauraus pokario košmaras neaplenkė ir mūsų šeimos. 1945 m. liepos 2 d. Stalino kariauna apšaudė sodybas padegamosiomis kulkomis, padeginėjo degtukais. Žmonėms neleido gesinti, todėl likome plikutėliai — sudėgė viskas, kas buvo namuose ir tvartuose. Tą dieną šešiuose kaimuose buvo sudeginta aštuoniolika sodybų.

Sledziauskų lauką vėliau aplankė dar viena nelaimė. 1946 metų spalio šeštosios naktį atėjo kiti, vyrai iš girios, ir sušaudė tėvą, motiną, dvidešimtmetį Kazio brolį Praną, keturių metukų sesutę Stasę. Liko gyvi pasislėpę vaikai Onutė ir Vytukas. „Po šeimos sušaudymo vietinė tarybinė valdžia nepasirūpino likusiais nepilnamečiais našlaičiais, nepadėjo jiems tolimesniame gyvenime", — prisimena Kazys Sledžiauskas.

(„Tiesa" 1990. II.24 d., nr. 47-48).

KAS YRA NIDOS KNYGŲ KLUBAS?

Ačiū labai už man atsiųstą kalendorių ir laikraščius. Iš jų sužinojau ir apie Nidos knygų klubą. Jeigu galima norėčiau dar plačiau su juo susipažinti.

R. Lukša, Vilnius

EUROPOS LIETUVIŲ 37-TOS STUDIJŲ SAVAITĖS EINSIEDELNE, ŠVEICARIJOJE

PROGRAMA

Rugpjūčio 5 d., sekmadienį.

Susipažinimo vakaras

Rugpjūčio 6 d., pirmadienį.

9.00 val. Studijų Savaitės atidarymas. Svečių pasveikinimas iš Lietuvos, JAV ir Šveicarijos.

10.15 val. paskaita: Kun. dr. J. Juraitis, Tapatybė, tikėjimas, tauta.

20.00 val. Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas Vyt. Landsbergis: Lietuvos Respublika — 1990 m. pavasaris.

Rugpjūčio 7 d., antradienį.

10.00 val. PLB-nės Pirmininkas prof. dr. V. Bieliauskas: Laisvė ir atsakomybė.

20.00 val. Lietuvos Respublikos AT narys K. Motieka: Lietuvos Respublikos 1990 m. kovo 11 d. aktų teisinis aspektas.

Rugpjūčio 8 d., trečiadienį.

Iškyla autobusais į Lucerną. Iš ten ekskursija laivu po Keturių Kantonų ežerą. Pietūs laive.

Rugpjūčio 9 d., ketvirtadienį.

10.00 val. Vilniaus Universiteto Bibliotekos Vicedirektorius Alg. Čaplikas: Vilniaus Universiteto Biblioteka: istorija, dabartis ir perspektyvos.

20.00 val. Dr. K. Girnius, Münchenas: Tradicija ir dorovė.

Rugpjūčio 10 d., penktadienį.

10.00 val. V. Natkevičius, M.A., Viernheim, Vokietija: A. Miškinio poezija.

20.00 val. Vilniaus Universiteto Prorektorius prof. dr. R. Pavilionis: Lietuvos sapnas ir realybė.

Rugpjūčio 11 d., šeštadienį.

10.00 val. Studijų savaitės įvertinimas, sekančiai Studijų Savaitei vietos parinkimas.

Dr. K. Čeginskas ir dr. J. Norkaitis sutiko būti Studijų Savaitės paskaitų moderatoriais.

Ši programa yra provizorinė. Pasikeitus aplinkybėms ji gali būti pakeista.

Šveicarijos LB-vės Org. Kom.

ŠVENTASIS TĖVAS LANKYSIS LENKIJOJE

Lenkijos vyskupų konferencija paskelbė Popiežiaus Jono Pauliaus II-jo apaštalinės kelionės Lenkijoje ateinančiais metais programą. Šventasis Tėvas jau ketvirtą kartą vyks į Lenkiją, kelionės metu aplankys vienuolika miestų. Lenkijos vyskupai pažymi, kad Jono Pauliaus II-jo apaštalinis vizitas Tėvynėje sudarys lenkam tinkamiausią progą padėkoti Dievui už atgautą laisvę, betarpiškai išreikšti padėką ir Šventajam Tėvui už svarbų indėlį į didžiųjų pasikeitimų vyksmą Lenkijoje ir visoje Rytų Europoje. Vyskupai pranešė, kad ateinančiais metais rugpjūčio mėnesio viduryje, Popiežiaus vizito Lenkijoje metu, Čenstakavo Dievo Motinos šventovėje buvo paminėta kasmetinė Tarptautinė Jaunimo Diena. Ta proga į Čenstakavą suplauks jaunimo atstovai iš viso pasaulio.

VAT.R.

KOVO 11-OSIOS PARTIJA

Vilniuje įsikūrė „Kovo 11-osios" partijos steigiamasis komitetas. Kaip pats pavadinimas liudija, naujoji partija savo gretose suburs Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimo siekiančius parlamentarus ir visuomenės veikėjus. Naujosios partijos steigiamąją grupę sudaro 11 asmenų, kuriems vadovauja Aukščiausios Tarybos deputatas Virgilijus Čepaitis. Tarp steigėjų taip pat yra Lietuvos Respublikos AT prezidiumo pirmininko pavaduotojas Kazimieras Motieka. Artimiausiu laiku numatoma surengti naujosios partijos steigiamąjį suvažiavimą ir paskelbti „Kovo 11-osios" partijos statutą.

VAT.R.

LAISVĖS ŽYGIS Į EVERESTĄ

Lietuviai alpinistai nutarė Lietuvos laisvės žygio garbei įkopti į aukščiausią žemės viršūnę — Everestą (8848 m.) ir iškelti ten Lietuvos Trispalvę.

Lietuvoje aukštų kalnų nėra, tačiau yra žmonių, kuriuos traukia didelės aukštumos. Lietuvos alpinistai yra įkopę į aukščiausias Tian-Šanio, Pamyro ir Kaukazo viršūnes. Net dvidešimt dvi šių kalnų viršūnes jie pavadino lietuviškais vardais: Čiurlionio, Lietuvos, Dariaus ir Girėno, Lituanikos... Jie išbandė savo jėgas ir Alpėse, Tatruose, Kordijeruose.

Tarp svetur gyvenančių lietuvių taip pat yra įgudusių alpinistų. 1989 metais Lietuvos ir JAV lietuviai kartu kopė į Kaskadų kalnus. Šią vasarą Tian-Šanyje — antroji Lietuvos ir JAV alpinistų ekspedicija, kurioje dalyvaus ir Australijos lietuviai. Kopimas į Chan Tengri viršūnę (6995 m.) — būsimojo žygio į Everestą prologas.

Pasaulio lietuvių ekspedicija į Himalajus turėtų įvykti 1991 metų rudenį, kai Lietuvoje vyks Ketvirtosios pasaulio lietuvių žaidynės. Žygis į Everestą neabejotinai papuoštų Žaidynių programą.

Būsimą ekspediciją sveikina ir remia Lietuvos tautinis olimpinis komitetas. Ekspedicijos organizatoriai ir dalyviai ieško rėmėjų. Žygis į Everestą ne tik nelengvas, bet ir brangus.

Tuos, kurie norėtų ir galėtų paremti pasaulio lietuvių žygį į aukščiausią žemės viršūnę, kviečiame atsiliepti: LOS „Centras", 23001 Vilnius, B. Radvilaitės 1, Lithuania. Arba: Seattle Lithuanian Alpine Society, 2226 Third Avenue Seattle, WA 98121, U.S.A.

ĮVAIRENYBĖS

Keistenybės, nuostabos ir rekordai

Sakoma, kad kai kurie dainininkai, o ypač „popsai", scenoj ne dainuoja, bet tik „mimina" (nuduoda dainuoją), o klausytojai-žiūrovai girdi jų anksčiau studijoje įrašytą juostelėj dainą, grojamą kur nors paslėptu magnetofonu!

Šios apgaulės „išradimas" nėra naujas. Pirmas dokumentuotas „mimimas" buvo atliktas prieš daugiau nei du tūkstančius metų graiko-romėnų artisto, poeto ir dramaturgo VIVIUS ANDRONICUS, gyvenusio 284-204 metais prieš Kristų. Kai Andronicus ištiko nelaimė — užkimimas, tai jis atsivedė į teatrą savo vergą ir paslėpė jį nuo žiūrovų; kai vergas skaitė jo kūrinius, tai jis scenoje tik „mimino"...

Krepšinio „išradėjas" buvo kanadietis James Maismith ir pirmosios rungtynės įvyko 1892 metais.

Lietuvos krepšininkai pradėjo rungtyniauti 1922 m. ir 1939 metais Lietuva jau buvo Europos krepšinio čempionė.

Amerikos vyrų krepšinio rinktinės Olimpinėse žaidynėse laimėjo net devynis kartus.

Man atrodo gana keista, kad šimtmečio laikotarpy nesugalvota apriboti žaidėjų ūgį taisyklėmis. Atsimenu, dar Lietuvoje žmonės šaipydavosi iš aukštaūgio žaidėjo Lubino, sakydami, kad jis nemeta sviedinio į krepšį, o įdeda!... Ale buvo ir yra net aukštesnių žaidėjų už Lubiną. Štai sovietų krepšininkė Juliana Semionova (latvaitė) esanti 2 metrų 18 centimetrų ūgio! Kaip su tokia milžine rungtyniauti vidutinio aukščio krepšininkėms?

Pašto ženklas yra vienas iš naudingiausių 19-to šimtmečio „išradimų". Dabar net negaliu įsivaizduoti kaip būtų galima be jo apsieiti. Pašto ženklas „išrastas" brito Sir Rowland Hiil preiš 150 metų. Pirmas pašto ženklas — juodas vieno peno vertės su karalienės Viktorijos atvaizdu — pasirodė 1840 m. gegužės 1 d.; filatelistų tarpe jis žinomas kaip „Penny Black". Atspausdinta 68.158.080 ženklų, bet ligi šių dienų jų išliko labai mažai ir už juos moka tūkstančius svarų! Pirmieji ženklai buvo neperforuoti ir juos žirklėmis iškirpinėjo iš lakštų. Tik po 14 metų sugalvojo perforuoti ir tuo reikalą palengvinti.

Kitos valstybės neskubėjo sekti Britų pašto pavyzdžiu: JAV pašto ženklus įvedė 1847 m., Prancūzija ir Vokietija (Bavarija) 1849 m. ir t.t. Dabar visos civilizuotos valstybės vartoja pašto ženklus.

Didžiojoj Britanijoj kasmet spausdinami specialūs kalėdiniai pašto ženklai. Turintieji „menišką gyslelę" siunčia paštui savo projektus. 1967 m. konkursą laimėjo 91 metų amžiaus kunigas W. Keble-Martin, o 1983 m. — penkiametė mergytė Samantha Brown iš Rhoose, South Glamorgan.

Žinomiausias karališkas filatelistas buvo Britų karalius George V. Jo nuostabus pašto ženklų rinkinys laikomas Buckingham Rūmuose.

Didžiausias pašto ženklas (16 x 11 cm.) išleistas Marshall Islands respublikoj. (Tai 1259 salelių salynas Pacifiko vandenyne. Gyventojų skaičius: 37 tūkstančiai).

Kalnuose sniego griūtys yra dažnas įvykis. Neretai būna ir aukų. Pasakojama, kad pirmojo pasaulinio karo metu Italijos Dolomitų kalnų slėny nuo sniego griūčių žuvo 16 tūkstančių austrų ir italų karių.

Būva ir nuostabių atsitikimų: 1978 m. kovo 24 d. buvo atkasta gyva avis, išbuvusi palaidota sniege 50 dienų! Aiškinama, kad avis savo šiltu kvapu ištirpdė aplink save ertmę, kuri turėjo ryšį su sniege buvusiu plyšiu, susisiekusiu su oru. Avis gynėsi nuo bado grauždama savo vilnas, kurios turi baltymų.

K. Tautginas

NORI SUSIRAŠINĖTI

Algimintas Litvinas, filologas, vertėjas, 34 m. amžiaus, vedęs, turi 2 vaikus, (lietuviškai ar angliškai), adresas: 232044 Vilnius, Sudervės 21-64, Lithuania.

Lietuviškų šalpos fondų apžvalga

Lietuvos Nepriklausomybė ir šalpos fondų reikalingumas

1990 metai buvo istoriški Lietuvai. Įvykių, kurie baigėsi Kovo 11 d. Aktu, nebuvo galima įsivaizduoti prieš kelis metus. Šie įvykiai dramatiškai pakeitė mūsų galvojimą apie mūsų Tėvynę.

Šitie pasikeitimai iškėlė naujų reikalavimų ir mūsų bendruomenei. Dabar, daugiau nei bet kada, mes turime elgtis kaip Lietuvos Ambasadoriai ir bandyti įtikinti visuomenę, kad pagalba Lietuvai nėra vien moralinis teisingumas, bet protingas žingsnis ilgalaikiams visų interesams.

Gėdinga M. Gorbačiovo ekonominė blokada Lietuvai iškėlė mums naujus reikalavimus. Dabar yra gera proga ir pareiga rinkti aukas iš platesnės britų publikos, kad šiame sunkiame laikotarpyje galėtume padėti Lietuvai.

Bendruomenė gali ir turi padėti. Šiuo straipsniu aš noriu išaiškinti nesusipratimus, kurie gal susidarė dėl dabar veikiančių fondų ir paaiškinti specialaus fondo reikalingumą bei jo paskirtį ypatingai politinei veiklai.

Fondų problemos

Per eilę metų įvairios pasaulio lietuvių bendruomenės, laiks nuo laiko kūrė fondus Lietuvai šelpti.

Kai kurie iš tų fondų buvo ilgamečiai — niekas negalėjo numatyti kaip greitai Lietuva bus laisva. Kiti fondai buvo trumpalaikiai, skirti specialiems poreikiams.

Čia aš noriu apžvelgti svarbesnius Lietuvai fondus ir jų problemas.

Neseniai Sodyboje aš girdėjau nusiskundimų, kad yra „per daug fondų". Žinoma, kad aukotojai nebus tokie dosnūs vienam, jeigu už kelių minučių kiti rinkėjai prašys dosniai aukoti kitam fondui.

Bet ar tikrai yra per daug fondų? Ar jie galėtų būti sujungti į vieną?

Lietuvos Raudonas Kryžius

Svarbiausias reikalas dabar yra, kaip palengvinti Lietuvai sovietinę blokadą. Didžiausias čia Britanijoje rūpestis yra, kaip parūpinti ir persiųsti į Lietuvą medikamentų ir kitokių sveikatos apsaugos reikmenų. Tam priežastis yra, kad britai nepripažįsta Lietuvos Raudonojo Kryžiaus, kaipo šalpos įstaigos. Britai net pasiūlė tokią pagalbą siųsti per Maskvą, o tai mums nepriimtina.

Anksčiau šiais metais Lietuvos R. Kryžius D. Britanijai paskyrė penkis bendruomenės narius lėšų rinkimui ir fondo administracijai.

Šis paskyrimas buvo padarytas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininko Juozo Šapokos ir vicepirmininko Sauliaus Černiausko. Tam pritarė DBLS-gos CV. Jį taip pat pagyrė ir Lietuvos Ministrė Pirmininkė K. Prunskienė. To komiteto nariai yra: S. Nenortas, J. Alkis, Vl. Dargis, B. Butrimas ir J. Raišienė.

Dėl esančios tarptautinės sutarties Raudonojo Kryžiaus pavadinimas ir jo ženklas negali būti naudojamas, todėl fondas yra pavadintas „Lithuanian Relief (G.B.).

Iki šiol aukos šiam fondui yra renkamos tiktai lietuvių bendruomenėje. Tačiau tai reikia pakeisti ir prašyti britų visuomenę jam dosniai aukoti.

Tačiau, kad surinkus didesnes sumas, fondas turėtų būti įregistruotas šalpos organizacija (tai įgalintų skelbtis ir t.t.) ir paskirtų patikėtinius (Trustees), gerai žinomus britų visuomenėje asmenis.

Aid Lithuania Fund (ALF)

Pagalbos Lietuvai Fondas — Aid Lithuania Fund (ALF) — nėra šalpos, bet politinis fondas. Todėl svarstant šio fondo darbą mes turime susipažinti su jo politine veikla, kam tas fondas bus naudojamas ir kas spręs to fondo pinigų paskirstymą.

DBLS-gai paskutiniu metu atsirado nauji pareikalavimai, kurių įvykdymui, esant tokiam mažam lietuvių skaičiui, trūko tinkamų žmonių. Tačiau dėka kelių savanorių, mano manymu, DBLS-ga atliko savo pareigas, ypatingai politinėje plotmėje, gana gerai.

Po mano išrinkimo į CV aš ėmiausi iniciatyvos sudaryti politiniam darbui grupę žmonių. Tą grupę sudaro šie asmenys: J. Alkis, R. Kinka, A. Vilčinskas, P. Markevičius ir A. Kuliukas. Gal mūsų bendruomenėje yra daugiau aktyvių žmonių, kurie galėtų ir sugebėtų prie šio darbo prisidėti, mes jų laukiame.

Mano nuomone, DBLS-ga į nepaprastus įvykius Lietuvoje aktyviai reagavo ir, sąryšyje su tuo, išpildė britų spaudos ir TV reikalavimus.

Toji politinė grupė ne tik J. Alkio, bet R. Kinkos ir P. Markevičiaus didelių gabumų dėka, atliko šio darbo didelę dalį.

R. Kinka buvo paskirtas DBLS-gos politinio darbo komisijos koordinatoriumi ir kaipo toks nuo kovo mėn pradžios turėjo daug pasikalbėjimų su spaudos, radijo ir TV atstovais bei korespondentais. Jis užmezgė daug naudingų ryšių akademiniuose, politiniuose ir spaudos sluoksniuose, kuriuos sėkmingai panaudojo Lietuvos reikalams. K. Prunskienės pasimatymas su M. Thatcher ir po to sekusieji jos pasimatymai Prancūzijoje ir Vakarų Vokietijoje buvo R. Kinkos pastangų rezultatas. Tame darbe jam asistavo P. Markevičius, kuris savo energija ir gabumais sudarė naudingų ryšių tiek spaudos tiek biznio sluoksniuose.

K. Prunskienės priėmimas Anglijoje buvo labai profesonaliai suorganizuotas. JAV tai buvo atlikta pasamdytų profesonalių biurų, kurie tvarkė jos apsilankymą pas JAV prezidentą. Čia Anglijoje, atrodo, kad R. Kinkos ir P. Markevičiaus pastangų dėka tai buvo pasiekta ir be didelių išlaidų.

Politiniame gyvenime yra sunku numatyti ateities įvykius, ypatingai Centrinėje ir Rytinėje Europoje. Todėl yra labai sunku dabar planuoti, kokiems įvykiams reikėtų pasiruošti.

K. Prunskienė, L. Andrikienė ir A. Čekuolis bei kiti atvyko į Angliją be anksčiau numatyto plano, tačiau politinio darbo komisija skubiai į tai reagavo ir sudarė kiek galima veiksmingesnes jų vizito sąlygas. Žinoma, tokie vizitai Lietuvai yra labai naudingi tarptautine Lietuvos pripažinimo prasme. Politinio darbo komisija ir toliau bus visada pasiruošusi veikti šioje srityje ir bandys tobulinti savo veiklą.

DBLS-ga per R. Kinką seka britų spaudą ir bando atsakyti į Lietuvai nepalankius straipsnius. Jis taip pat ragina mums palankius britų akademikus į tai reaguoti.

Kaip anksčiau matėme DBLS-gos politinio darbo komisija atlieka naudingą darbą ir, žinoma, tam reikalingas specialus fondas. Todėl yra reikalinga atskirti šalpos — nuo politinio fondo. Labdaros fondas pagal įstatymus negali remti politinės veiklos. Taip pat yra žinoma, kad britų visuomenė yra dosnesnė aukomis šalpos fondui, nei politiniam.

Man atrodo, kad mums yra reikalingi ir šalpos ir politiniai fondai. Šiuo metu veikia trys pagrindiniai fondai, kuriuos mums reikia remti: Pagalbos Lietuvai Fondas, Tautos Fondas ir Tautinės Paramos Fondas.

Paramos Lietuvai Fondas (ALF) buvo įkurtas DBLS-gos politinio darbo komisijos. Tokį fondą sudaryti buvo pasiūlęs suvažiavimui DBLS-gos pirmininkas J. Alkis. Jo pasiūlymui suvažiavimas pritarė.

Šitas fondas bus naudojamas politinei veiklai D. Britanijoje norint, kad atstatytos Nepriklausomos Lietuvos valdžia būtų pripažinta, kad būtų atstatyti Lietuvos-Anglijos prekybiniai ryšiai ir kad britų visuomenė būtų apie tai tiksliai informuota. Šiuo metu fondo naudai surinkta apie 5000.00 sv. To fondo patikėtiniai yra J. Alkis, R. Kinka ir R. Rhoyston-Watson (advokatas).

1945 m. VLIKas įsteigė Tautos Fondą, kurio tikslas yra remti kovą už Lietuvos Nepriklausomybę ir informuoti visuomenę apie lietuvių tautos kovą už laisvę. Todėl Tautos Fondas yra politinis ir gali būti naudojamas bet kada, atsiradus svarbiam reikalui.

1979 m., šalia Tautos Fondo, buvo sudarytas Lietuvos Laisvės Fondas, kuriame surinkti pinigai bus perduoti Lietuvai, kada Lietuva atgaus Nepriklasuomybę ir pilną suverenitetą. Tautos Fondas turi savo atstovus įvairiose pasaulio valstybėse.

D. Britanijoje Tautos Fondo atstovai yra J. Vilčinskas, V. Keris, P. Tričys, Z. Juras ir Mrs. Tamošiūnienė. Dalis Tautos Fondui skirtų pinigų panaudojami užmokėti už spausdinimą ir išsiuntinėjimą ELTA biuletenio Europoje.

Tautinės Paramos Fondas (TPF) buvo įkurtas 1980 metais dr. S. Kuzminsko iniciatyva, su tikslu paremti Lietuvos disidentus ir jų šeimas. Nuo įkūrimo tiems tikslams buvo išsiųsti 77 siuntiniai: maisto, drabužių ir t.t. Tą fondą administruoja R. Šova, J. Alkis, J. Bendorius, A. Vilčinskas, P. Tričys ir V. Keris. To fondo resursai iš aukų ir palikimų sudaro keletą tūkstančių svarų. O parama disidentams dabar dramatiškai sumažėjo. Administracinis komitetas netrukus peržiūrės to fondo tikslus.

(Nukelta į 3 psl.)

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Prie Šv. Kazimiero bažnyčios Londone

Nuotraukos: R. Eidukevičiaus

Lietuvių Sodyboje susirinkę poilsiautojai 1955 m. gegužės 29 d.

Nuotrauka: Iš „EL" archyvo

LIETUVIŠKŲ ŠALPOS FONDŲ APŽVALGA

(Atkelta iš 2 psl.)

Prie Šv. Kazimiero bažnyčios veikia „British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania" vardu dar vienas fondas. Per metinį suvažiavimą Sodyboje Lietuvos vaikams buvo renkamos aukos. Galbūt yra ir kitų fondų, suorganizuotų kitose lietuvių kolonijose D. Britanijoje.

Man atrodo, jeigu žmonės yra pasiruošę dirbti ir rinkti aukas Lietuvos reikalams, reikėtų juos pagirti ir padrąsinti. Tačiau žiūrint iš eilinio bendruomenės nario taško, kuo daugiau tų fondų, tuo daugiau abejonių. O tai gali turėti neigiamų pasekmių.

Aš tikiuosi, kad parodžiau, jog dėl esamų fondų nereikėtų turėti abejonių. Manau, kad reikia turėti daugiau nei vieną fondą, kad aukotojai galėtų pasirinkti. Aukoti reikia tam fondui, kurio tikslai aukotojui yra artimiausi.

Išvardinu tuos fondus, kuriems, mano nuomone, reikia aukoti:

Lithuanian Relief Fund (G.B.) — parama Lietuvos Raudonajam Kryžiui. Bus siunčiami vaistai ir kiti medikamentai.

Aid Lithuania Fund (ALF) — DBLS-gos politinio darbo komisijos fondas, kad paremti visokį politinį darbą šiame krašte.

Tautos Fondas — šis fondas yra VLIKo žinioje ir pinigai naudojami Lietuvos reikalų gynimui pasaulinėje arenoje, pavyzdžiui, leidžiant ELTĄ ir t.t.

Lietuvos Laisvės Fondas — surinktieji pinigai skiriami Lietuvai, atgavusiai pilną nepriklausomybę.

Aukas šiems fondams prašau siųsti Lietuvių Namų Londone adresu, išrašius čekį aukščiau paminėtų fondų vardu.

Algis Kuliukas, *DBLS-gos CV narys*

NEKROLOGAS

DIDELIAM KULTŪRININKUI AMŽINYBĖN IŠKELIAVUS

MIRĖ DAIL. A. KRIVICKAS

Paskutiniu metu Vokietijos lietuvių bendruomenė neteko vieno po kito iškiliųjų bendruomenės darbuotojų bei kultūrininkų, kurie tą bendruomenę pokary kūrė ir joje uoliai dirbo. Ne taip seniai amžinybėn iškeliavo keli kunigai, stovėję bendruomenės pirmose eilėse: prel. J. Aviža, tėvas Alf. Bernatonis, kun. V. Šarka, kun. Br. Liubinas. Jau penkeri metai, kaip nebeturime bene žymiausio išeivijos teologo kun. A. Rubiko. Netrukus dešimt metų sueis nuo dr, J. Griniaus, mokslininko, literatūros kritiko, rašytojo, visuomenininko, mirties. Š.m. birželio 22 visai nelauktai iš gyvųjų tarpo pasitraukė ir dailininkas Alfonsas Krivickas, pernai sulaukęs 70 metų (gimęs 1919 rugsėjo 3). Tai buvo viena žymiųjų Vokietijos lietuvių kultūrininkų, pasaulį išvydęs Kaune, ten baigęs gimnaziją ir ten studijavęs dailę. Pasitraukęs iš Lietuvos Vokietijon, gyveno Freiburge, kur tarp jaunųjų lietuvių dailininkų iškilo pirmaujančia jėga. Neemigravo, kaip daugumas lietuvių, į užjūrius, tad teko ieškotis darbo srity, kuriai iš tikrųjų nebuvo ruošęsis — mokytojauti gimnazijoje. Tai buvo Vasario 16 gimnazija, 1951 m. įkurta Šiaurės Vokietijoje, Diepholze. Piešimą, meno istoriją, Lietuvos istoriją dėstė atsidėjęs. Žinoma, daugiausia žinių mokiniai gaudavo iš meno istorijos, kurią dėstė entuziastiškai, sužavėdamas dailės menu ir kai kuriuos menininkus išugdydamas dailininkais. Nusipelnė gimnazijai ir tuo, kad prisidėdavo organizuojant Joninių šventes: jose pravesdavo Joninių žaidimus ir aiškindavo šventės papročius. Iš gimnazijos pasitraukė sulaukęs 65 metų.

Gausios velionio paveikslų parodos Vokietijoj ir Lietuvoj rodo, kad tai buvo didžiai kūrybingas žmogus. (Nesiimu kūrybos vertinti, nes nesu specialistas).

Gan dažnai velionis skaitydavo paskaitas ar pranešimus Europos Lietuviškųjų Studijų savaitėse, ruošdavo jose dailės bei knygų parodas. Tuo prisidėjo prie savaičių organizatorių pastangų ištraukti Europos lietuvius inteligentus iš lėkšto veikėjavimo ir politikavimo, kuris ypač buvo būdingas pirmaisiais pokario dešimtmečiais.

Nevienodai buvo tautiečių vertinamas dėl aktyvaus ryšių palaikymo su komunistų valdoma Lietuva. Visus priekaištus atmušdavo, aiškindamas, kad jam pirmiausia rūpėjo ne politika, o kultūra, kurios pakankamai buvę Lietuvoje, ir raudonai nudažytoje.

Ne vien dailė rūpėjo velioniui. Domėjosi visa lietuvių kultūra, ypač grožine literatūra. Gaudavo iš Lietuvos beveik visus ten leidžiamus laikraščius ir žurnalus, kuriuos ne tik pats skaitydavo, bet ir kitiems išdalindavo.

Iškilusis kultūrininkas atiduotas žemei birželio 27 d. Hüttenfeldo kapinėse, kur ilsėsis tarp nemažo skaičiaus ten palaidotų tautiečių ir kur jo kapas bus gerai prieinamas aplankyti jo buvusiems gausiems mokiniams bei draugams.

V. Natkevičius

VOKIETIJOJE

IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS

Birželio 14 d. Hamburge vienoje didžiausių bažnyčių, St. Petri, įvyko ekumeninės pabaltiečių pamaldos estų, latvių ir lietuvių tremties į Sibirą aukoms prisiminti. Pamaldose dalyvavo keletas šimtų mūsų, brolškų latvių bei estų išeivių, taipogi nemažai mūsų draugų — vokiečių.

Pamokslus sakė ir pamaldas už Sibire žuvusius tautiečius laikė tėvas dr. Konstantinas Gulbinas, kunigas Bronius Kučulis, latvių kunigas Imants Kuga ir estų atstovė Edda Schneider. Tėvas Gulbinas pamoksle nusakė dešimties tūkstančių tremtinių kančias ir mirtį, vokiečių ir, apskritai, vakarų pasaulio abejingumą baltų likimui.

Šios ekumeninės pamaldos, birželio 14 d. tragiškų įvykių minėjimai, vyksta jau eilė metų.

Klaipėdiškis

ITALIJOJE

PASIKALBĖJIMAS SU „MIŠKO BROLIU"

Plačiai skaitomo italų dienraščio „Corriere della sera" korespondentas Andrea Bonnani neseniai lankėsi Lietuvoje, kur jam teko susitikti su buvusiu Lietuvos partizanu, „miško broliu" Vytautu Milvydu tuo metu Vilniuje vykdžiusiu bado streiką už atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės pripažinimą. Vytautas Milvydas italų žurnalistui papasakojo nepaprastą savo gyvenimo istoriją, kalbėjo apie pasiaukojančią „miško brolių" kovą prieš sovietų ir nacių okupaciją. Kai vyko pirmosios masinės Lietuvos gyventojų deportacijos 1941 m., Vytautas Milvydas teturėjo 15 metų. Dviem vyresniems jo broliams teko slėptis miške, pradžioje nuo sovietų, o vėliau nuo vokiečių. Milvydas priminė italų žurnalistui, kad 1944-53 metais į Sibirą buvo išvežti 100 tūkstančių niekuo nenusikaltusių lietuvių šeimų. Kai 1945 metų gegužės mėnesį enkavedistai atvyko į jo gimtąjį kaimą vežti žmonių į Sibirą, Vytautas, motinos įspėtas, pasislėpė giminių ūkyje, o atėjus žiemai, išėjo į mišką ir įsijungė į partizanų gretas.

„Mes 'miško broliai' nebūtume išsilaikę nei vienos dienos, jeigu mums nebūtų padėję kaimo žmonės" — kalbėjo Milvydas, — „kovojome prieš stribus ir enkavedistus. 1946 metais Lietuvos partizanai susibūrė į „Lietuvos laisvės armiją". Deportacijos tęsėsi. 1947 metais okupacinė sovietų valdžia pasidarė dar žiauresnė. Mes tikėjomės pagalbos iš Vakarų, bet jos taip ir nesulaukėme. Supratę, jog neįstengsime nugalėti žymiai galingesnio priešo ir išgirdę apie Latvijoje paskelbtą amnestiją, nutarėme išeiti iš pogrindžio. Sudėjome ginklus ir tikėjomės pradėti naują gyvenimą, bet įkliuvome į spąstus. 1949 metų balandžio mėnesį buvau suimtas ir apkaltintas antisovietine veikla. Nuteisė mane 20-čiai metų ir išsiuntė į vieną Kazachstano lagerį". Nuo to laiko prasidėjo Vytauto Milvydo odisėja gulage, rašo italų žurnalistas. Paleistas iš lagerio Milvydas dar devynerius metus išbuvo tremtyje. Į Lietuvą sugrįžo 1966 metais. „Vien tikėjimas į Dievą padėjo man iškęsti gulago baisumus" — sako Milvydas — „daug kartų buvau prie mirties, bet tikėjimas man suteikė jėgų ištverti. Lageriuose, pabaltiečiai, buvome sudarę bendrą frontą su lenkais. Turėjome gerų rusų draugų: jeigu šiandien jie būtų valdžios viršūnėse, tai mes lietuviai jau būtume laisvi" pažymėjo Milvydas.

Teismo kartotekoje Vytautas Milvydas vis dar nusikaltėlis. „Manęs nedomina reabilitacija" — sako Vytautas — „niekada neprašiau būti reabilituotu. Mes teisingai ir garbingai kovojome. Kovotojų už laisvę nereikia reabilituoti" — pasakė Milvydas ir paklausė italo žurnalisto: „Argi jūsų buvęs partizanas, vėliau respublikos prezidentas Pertini, turėjo būti reabilituotas?"

VAT.R.

KVĖDARNOJE

TREMTINIAI MINI

Gedulo, vilties ir pasiryžimo diena ypatingai paminėta Šilalės rajone.

Kvėdarnoje Lietuvos tremtinių sąjungos Šilalės skyriaus pirmininko iniciatyva surengtame minėjime birželio 10 d. dalyvavo su procesija atėję Kvėdarnos bažnyčios tikintieji su kunigu A. Klimavičium. Čia prie paminklo „žuvusiems už Lietuvą tremtyje ir tėvynėje 1940-1953" kunigas aukojo Lietuvą Šv. Jėzaus Širdžiai. Po to kalbėjo kunigas, tremtinių sąjungos pirmininkas K. Balčiūnas, Tauragės rajono tremtinių tarybos atstovas P. Kundrotas. Kultūros namų ir bažnyčios choras dainavo tremtinių dainas. Rajono tremtinių tarybos pirmininkas K. Balčiūnas labiausiai pasižymėjusius tremtinius, dirbančius istorinį ir propagandinį darbą apdovanojo atminimo medaliais.

Birželio 10 d. Šilalėje evangelikų-liuteronų kapuose Šilalės bažnyčios klebonas A. Ivanauskas ir evangelikų liuteronų vyskupas J. Kalvanas pašventino paminklą čia palaidotiems Lietuvos partizanams, kovojusiems prieš bolševikus.

Ant juodo akmens paminklo užrašai: „Ilsėkitės — tėvynė bus laisva", „Nėra didesnės meilės, kaip aukoti gyvybę", „Žuvusiems už Lietuvos laisvę".

LATVIJOJE

LIETUVIS — LATVIJOS LIAUDIES FRONTO PIRMININKAS

Neseniai Latvijos liaudies fronto pirmininku buvo išrinktas lietuvis — Romualdas Ražukas. Tai 34 metų amžiaus gydytojas, neurochirurgas, medicinos kandidatas. Gyvena Latvijoje neseniai, yra vedęs latvaitę medikę. Jis taip pat eina lietuvių kultūros draugijos valdybos pirmininko pareigas, buvo Latvijos nacionalinių kultūros asociacijų atsakinguoju sekretorium. Prasidėjus Maskvos ekonominei blokadai Lietuvoje, R. Ražukas palaikė pastovius ryšius tarp Latvijos liaudies fronto ir Lietuvos Sąjūdžio, dalyvavo Lietuvos Aukščiausios Tarybos darbe.

Nuo pat pirmų pirmininkavimo dienų R. Ražukas ėmėsi priemonių atnaujinti Latvijos liaudies fronto struktūras ryšium su permainomis, kurios įvyko praėjusių rinkimų į valdžios organus metu, pastiprinti liaudies kontrolę įvairiose gyvenimo srityse, aktyvinti liaudies fronto atstovų-deputatų darbą įvairiose vietinių tarybų grandyse, koncentruojant dėmesį aktualiausių ekonominių ir ekologinių problemų reikšmingam sprendimui. Jo nuomone, šiuo metu daugianacionalinėje Latvijos gyventojų šeimoje ekonomika ir ekologija yra tos ašys, apie kurias greičiau ir glausčiau galėtų vystytis tokie visuomenės sluoksnių ryšiai ir bendradarbiavimas, kurie iki šiol atrodė negalimi.

TELEGRAMA GORBAČIOVUI

Gegužės 24 dieną Latvijos A. Tarybos Prezidiumas M. Gorbačiovui nusiuntė telegramą-atsakymą į jo 14 gegužės dekretą, kuriame pasakyta, kad Latvijos Respublikos nepriklausomybės deklaracija prieštarauja TSRS Konstitucijai ir ji atkeliama. Joje nurodoma, kad TSRS Konstitucija neduoda TSRS prezidentui teisę atkelti teisinius aktus, priimtus sąjunginių respublikų AT, todėl prezidento dekretui nėra teisinio pobūdžio pasekmių.

Paskelbtame spaudoje Latvijos AT pranešime išdėstyti 8 punktai, kuriuose argumentuotai nurodoma, kad M. Gorbačiovo 1990 m. gegužės 14 d. dekretas valstybinės teisės požiūriu yra TSRS konstitucijos pažeidimas, nes jis priimtas pažeidžiant Prezidento Konstitucinius įgaliojimus. Nėra nei vieno dokumento, kaip pažymima pranešime, kuriuo Latvija būtų delegavusi Sovietų Sąjungai bet kokias savo suverenines teises. Iki 1990.V.21 į Latvijos AT buvo atsiųsta 583712 laiškų ir telegramų, kuriais respublikos gyventojai pritarė Latvijos Nepriklausomybės deklaracijai, priimtai 1990.VI.4 d. ir tik 8798 asmenys pasisakė prieš šį dokumentą.

J.B.

Birželio 14 d. po sumos Lietuvoje vietos klebonas J. Pakalniškis pašventino paminklą, susidedantį iš trijų ąžuolinių kryžių, surakintų grandine, kuris skirtas „1941-1953 m. Laukuvos valsčiaus tremtinių atminimui". Pašventinimo iškilmėse kalbėjo Laukuvos bažnyčios klebonas J. Pakalniškis, mokytojas P. Jurgaitis, rajono tremtinių tarybos pirmininkas K. Balčiūnas, Jonikienė ir kiti.

Birželio 14 dienos vakare Pajūrio ir apylinkių gausiai susirinkę žmonės sulaukė grįžtančių kryžiaus nešėjų iš Pajūrio į Kryžių kalną už Šiaulių. Šį žygį suorganizavo Pajūrio bažnyčios klebonas V. Sakalauskas. Šia akcija norėta parodyti, kad Lietuva pasiryžusi pernešti visus sunkumus, blokadą, kad pasiekti tikrą laisvę. Kryžių nešėjų laukė siurprizas: prie Pajūrio pakraščio tremtinės, Šilalės tremtinių tarybos narės Ievos Puidokienės lėšomis ir rūpesčiu pastatytas kryžius „1940.VI.15. — 1990.VI.15. Tautos kančiai atminti". Prie kryžiaus titulinę lentą su anksčiau minėtu įrašu prikalė I. Puidokienė, klebonas V. Sakalauskas ir rajono tremtinių tarybos pirmininkas K. Balčiūnas. Kryžiaus nešėjų sutikimui ir Gedulo, vilties ir pasiryžimo dienos minėjimui skirtame susirinkime kalbėjo I. Puidokienė, tremtinių tarybos pirmininkas K. Balčiūnas, klebonas V. Sakalauskas, Pajūrio viršaitis St. Radavičius ir kt. Paminklą pašventino klebonas V. Sakalauskas.

Kęstutis Balčiūnas, Kvėdarna

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

TEL.: 071-727 2470 TELEX: 261947 SOS G FAX: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;

Užsienyje — 25 svarai (Vokietijoje 77 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Birželio 30 — Vasaros atostogų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttelfelde.

Liepos 22 — rugpjūčio 5 — Lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Liepos 28 — rugpjūčio 4 — 41-ji tradicinė skautų stovykla Lietuvių Sodyboje.

Liepos 30 - rugpjūčio 13 — Nidos spaustuvės vasaros atostogos.

Rugpjūčio 5-12 — XXXVII Europos lietuvių studijų savaitė Einsiedelne, Šveicarijoje.

Rugsėjo 3 — Mokslo metų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Spalio mėnesį įvyks du didesnio masto koncertai — Bradforde ir Nottinghame. Apie tai dar informuosime.

Spalio mėn. 6 d. Wolverhamptone įvyks DBLS Tarybos Posėdis-Suvažiavimas.

Spalio 12-14 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Romuvoje, V. Vokietijoje.

Spalio 20 — Boltono lietuvių metiniai šokiai Ukrainiečių Klube, 99 Castle St. Bolton.

Spalio 26-28 — Vokietijos Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas.

AUKOS TAUTOS FONDUI

J. Meilus ir E. Žilius — po 5.00 sv.

Nuoširdžiai dėkoja

TFA D. Britanijoje

AUKOS LIETUVOS RAUDONAJAM KRYŽIUI

Mansfieldo lietuviai per J. Beinorą paaukojo 130.00 sv.: 50.00 sv. — P. Dubosas, po 20.00 sv. — J. Beinoras, J. Iešmantas, Z. Mikalauskas, po 10.00 sv. — O. ir B. Jakštys, Z. ir B. Bindokas.

Iki šiol aukų gauta 4293.70 sv.

Aukas prašome siųsti: Lithuanian Relief, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

AUKOS VAIKAMS
(British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania)

Gautos šios aukos: 50.00 sv. — Č. Budrys iš Upminster; 25.00 sv. — K. Jankus iš Burnley; po 20.00 sv. — M. Barėnienė iš Londono, Zigmas Dailidė iš Romfordo; 10.00 sv. — A. Petkevičius iš Wolverhamptono; 5.00 sv. — P. Kaminskas iš Aberdeen.

Iki birželio 20 d. fondui aukojo 2091.00 sv.

Fondo vadovybė dėkoja visiems parėmusiems ir kviečia visus jį paremti aukomis: British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania, 21 The Oval, London E2 9DT.

S.K.

PAMALDOS

Eccles — liepos 8 d., 12.15 val.

Nottinghame — liepos 8 d., 11.15 val., Židinyje.

Nottinghame — liepos 15 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — liepos 15 d., 14.00 val., Bridge Gate.

Wolverhamptone — liepos 15 d., 17.00 val., Šv. Petre-Pauliuje.

NAUJAS TEL. NUMERIS

Nuo liepos 5 d. DBLS-gos Tarybos, Derby skyriaus, „Budėkime" administracijos ir asmeniškais reikalais prašau skambinti šiuo tel. numeriu:

0420 472584

arba šiais numeriais: 0420 488345, 0420 488540.

J. Levinskas

SVEČIAI IŠ LIETUVOS

Liepos 3 d. į Londoną atvyko Lietuvos Respublikos Žemės Ūkio ministras Vytautas P. Knasys. Jis yra pakviestas dalyvauti Karališkoje Agrikultūros parodoje Kenilworth. Jį globoja tarptautinė chemikalų pramonės bendrovė „ICI". Liepos 6 d. jis lankėsi Lietuvių Namuose Londone ir susitiko su vietos lietuviais.

Liepos 3 d. į Londoną taip pat atvyko Lietuvos Respublikos Parlamento narė Laima Andrikienė. Ji dalyvavo Londone vykstančiame Europos Taikos ir Bendradarbiavimo konferencijos simpoziume. Laima Andrikienė liepos 5 d. dalyvavo Londono lietuvių Vienybės klubo susirinkime ir pranešė apie įvykius Lietuvoje. Vienybės klubo susirinkime dalyvavo ir Vilniaus Universiteto literatūros profesorė dr. Regina Rudaitytė, kuri Lietuvos rašytojus Londone atstovavo PEN klubo susirinkime.

„EL" redakcijai pranešė, kad metinėje Henley Regatoje dalyvauja septyni lietuviai irkluotojai. Jeigu šeštadienio (liepos 7) rungtynes laimės, jie dalyvaus sekmadienio finalinėse rungtynėse. Liepos 9 d. irkluotojai grįžta į Vilnių.

ATVYKO VORUTA!

Liepos 2 d., pakeliui į Eisteddfordo festivalį Valijoje, į Londoną atvyko Vilniaus Voruta, folklorinis ansamblis, kurios šokėjai ir muzikantai pernai mus pradžiugino savo talentu koncertuose Londone, Nottinghame ir Sodyboje.

Grįždami iš festivalio, liepos 7 d., šeštadienį, 16 val. Voruta koncertuos Sodyboje. Po koncerto bus Vakaronė.

Kviečiami tautiečiai kuo gausiau dalyvauti.

Iki pasimatymo Sodyboje!

MANČESTERYJE

MINĖJIMAS

Liepos 21 d. 18 val. Mančesterio LK, 121 Middleton Rd., Manchester, LVS-gos „Ramovė" Mančesterio skyrius rengia

DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMĄ

Programoje H. Vaineikis skaitys paskaitą, o meninę dalį atliks „Rūta" iš Nottinghamo.

Visi tautiečiai yra maloniai kviečiami kuo gausiau šiame minėjime dalyvauti.

Skyriaus valdyba

DERBYJE

TAUTOS ŠVENTĖ

Tautos šventė (sąskrydis) įvyks Derbyje rugsėjo 8 d. Sąskrydžio ruošimu rūpinasi Derbio skyrius CV globoje.

BRADFORDE

PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Liepos 15 d., sekmadienį, bus laikomos bendros Pavergtų Tautų pamaldos Bradfordo katedroje. Po pamaldų eisena prie žuvusiems paminklo „Cenotaph".

Pamaldų pradžia 14.30 val.

Liepos 22 d., sekmadienį, Ukrainiečių klube, 169-171 Legrams Lane, Bradford BD7 ruošiamas koncertas. Koncerto pradžia 18.00 val.

Pamaldose, eisenoje ir koncerte kviečiame tautiečius kuo skaitlingiau dalyvauti.

Klubo ir Skyriaus Valdybos

MANČESTERYJE

KRYŽIŲ ŽYGIS

Birželio 16 d. MLK Bendrija „Church in Need" kviečiama, surengė išvyką į Lankasterį, kur įvyko kryžių žygis ir vietos Šv. Petro katedroje buvo laikomos pamaldos už Bažnyčią, ypač priespaudos kraštuose, ir pasakytas atitinkamas pamokslas. Vadovavo vyskupas Hardman. Pamaldų metu lietuviai sugiedojo Marija, Marija.

Iš Mančesterio vyko 26 asmenys, kiti vyko privačiomis mašinomis. Lietuvių buvo 41. Dalis moterų vilkėjo tautinius rūbus, buvo nešama Lietuvos vėliava ir simboliai. Dalyvavo ir kitų tautybių žmonės.

IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS

Birželio 17 d. MLKK Komitetas surengė Mostono kapinėse prie lietuvių paminklinio kryžiaus Išvežtųjų minėjimą, kuriame dalyvavo organizacijos su vėliavomis ir gausi visuomenė.

Minėjimą pravedė kan. V. Kamaitis. Visų bendrą vainiką žuvusiems už Lietuvos laisvę, išvežtuosius ir čia palaidotiems tautiečiams prisiminti prie paminklo padėjo DBLS Mančesterio skyriaus pirmininkas A. Podvoiskis. Minėjimas pradėtas giesme Marija, Marija. Buvo visų bendrai pasimenlsta, prašant Viešpaties Dievo sugrąžinti Lietuvai pilną laisvę ir pomirtinės ramybės čia palaidotiems lietuviams.

Minėjimas baigtas sugiedant Lietuvos himną. Po to visi vyko į M. lietuvių klubą praleisti likusį dienos laiką.

JONŲ BALIUS

Birželio 23 d. šeši Jonai surengė M. lietuvių klube šaunų Joninių balių, kuriame dalyvavo daug pakviestų žmonių.

Visų vardu Jonus pasveikino klubo pirmininkas A. Podvoiskis ir palinkėjo gražios ir sėkmingos kloties tolimesniame gyvenime. Visi jiems sugiedojo Ilgiausių metų ir pakėlė tostą už jų sveikatą. Pobūvis nusitęsė iki vėlaus laiko. Buvo šauniai padainuota ir pasilinksminta.

A. P-kis

ĮDOMI PASKAITA

Liepos 9 d. Kanados namuose, Trafalgar Square, London SW1Y 5BJ, 18.30 val., ruošiama Edward Adamson paskaita „Agliški metai 1952-59". Dalyvavimas su pakvietimais. Norintieji gauti daugiau informacijų prašomi skambinti: Tel.: 071-629 9492 ext. 2246.

PAIEŠKOJIMAS

Zajarskienė iš Lietuvos paieško savo brolio Antano Zajarsko. Gimęs 1920 m., gyvenęs Pasvalio valsčiuje, Cipiškių kaime. Išvažiavo iš Lietuvos 1944 m. Žinantieji apie jį prašomi parašyti: Irena Alminienė, 235306 Panevėžys, Purienų 8, Lithuania.

PLB VEIKLA KOPENHAGOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

pavyzdžio nedavė. Po spaudos konferencijos A. Medalinskas prie sovietų ambasadoriaus priėjo ir pasiūlė pateikti jam duomenų apie Maskvos ekonominę blokadą prieš Lietuvą. Reshetovo atsakymas: „Ačiū, turiu, viską žinau. Ten nėra jokios blokados. Tik imtasi tam tikrų ekonominių priemonių". Toliau Reshetovas kritikavo Lietuvos „skubėjimą" į nepriklausomybę, sakė, kad ten turės įvykti tuo klausimu referendumas. Kai Medalinskas priminė, kad 1940 m. Lietuvos inkorporacija įvyko ne referendumo, o sovietų tankų dėka, Reshetovas tai paneigė.

Sovietų delegacijos sukviestoje spaudos konferencijoje, kurios tikslas buvo pakviesti spaudos atstovus į sekančią ESBK Žmogaus teisių konferenciją Maskvoje 1991 metais. Iš sovietų pusės spaudos konferencijoje dalyvavo Reshetovas ir TSRS užsienio reikalų ministro pavaduotojas Vladimir Petrovsky. V. Nakas Petrovskiui priminė, kad sovietų delegacija šioje konferencijoje būtų blokavusi Pabaltijo kraštų prašymą tapti ESBK stebėtojais. Nakas paklausė, kada Sovietų Sąjunga sutiks, kad Pabaltijo kraštai dalyvautų ESBK sudėtyje. Petrovskis atsakė, jog Helsinkio Baigiamasis aktas pramatė tik nepriklausomų Europos šalių dalyvavimą ESBK, o Estija, Latvija ir Lietuva priklauso Sovietų Sąjungai. Vėliau V. Nakas paklausė Petrovskio apie vykstančius Lietuvos vadų ir Gorbačiovo pokalbius ir galimus pasitarimus.

Alvydas Medalinskas teigė, kad Kremliaus valdžia iš Lietuvos išvarė Vakarų korespondentus, neįleido JAV kongresmenų, vykdo ekonominę bei politinę blokadą. Tie veiksmai prieštarauja dokumentui, kurį TSRS pasirašė Kopenhagos konferencijoje. Prašė Petrovskio pasiaiškinti. Petrovskis atsakė, kad ką tik pasirašytas Kopenhagos dokumentas, prieš tai „politiniame gyvenime" negaliojo.

LIC

Skautiškuoju Keliu

PADĖKA

Nuoširdi padėka skautininkėms R. Šovienei ir G. Zinkienei už „Gero darbelio" pelną skirtą seserijai, o taip pat sesei Zinkienei už įrišimą „Skautų Aido" komplektų.

Skautiškas ačiū Bronei Puodžiūnienei už pluoštą skautiškų kortelių įduotų Rajono Vadeivei.

AUKOS STOVYKLAI

Juozas ir Bernadeta Levinskai — su geriausiais linkėjimais skautams stovykloje — atsiuntė 20.00 sv. auką, o s. kun. dr. S. Matulis MIC — 10.00 sv. Mieliems aukotojams nuoširdus skautiškas ačiū.

PRAŠYMAS

Skautų stovyklos virtuvei reikalingas šaldytuvas. Jei kas iš londoniškių tautiečių ar netoli Sodybos gyvenančių turėtų atliekamą šaldytuvą, maloniai prašau padovanoti skautams. Prašo Rajono Vadas: 325 Eastfield Road, Peterborough, Cambs. PE1 4RA. Tel.: 0733 41705.

v.s. S.B. Vaitkevičius

LSS Europos Rajono Vadas

PAIEŠKOJIMAS

Į Lietuvos Raudonąjį Kryžių kreipėsi Lapuchinienė Vilma, Jono gyv. Lazdijai, Sodų 6-3, prašydama surasti gimines Londone.

Ieškoma Miščiko Kazimiero, Juozo s. gim. 1910 m. ir Miščikienės Lidijos (vokietė). Jie abu gyveno Kanadoje, Broks Alberto mieste, turėjo savo viešbutį, abu mirę.

Jų sūnus Emilis Miščikas Kazimiero s. gimęs 1934 m. Lietuvoje, Šakių raj. Emilis Miščikas turi tris vaikus: Petrą, Vandą, o trečio vaiko vardas nežinomas, gyvena Anglijoje, galvoja, kad Londone ar prie jo, turi mėsos fabriką.

Laiško autorei Lapuchinienei Vilmai ieškomasis Miščikas Emilis yra mamos pusbrolis.

J. Šapoka

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus p-kas

PASAULYJE

Egipto vyriausybės pastangos

Prezidentui Bushui nutraukus ryšius su PLO, Egipto vyriausybė stengiasi tuos ryšius atnaujinti. 1977 m Egipto prezidentui Sadat sudarius sutartį su Izraelio vyriausybe, nežiūrint didelės opozicijos iš kitų arabų valstybių vyriausybių, Egipto vyriausybė teisinosi, kad tai padarė norėdama taikingo ir palankaus arabams susitarimo tarp Izraelio ir palestiniečių (PLO). JAV jau seniai ragina Izraelio vyriausybę derėtis su arabais ir išgavo iš PLO vado Arafat viešą Izraelio valstybės pripažinimą. Kodėl prezidentas Bushas nutraukė ryšius su PLO, galima tik spėlioti, bet yra žinoma, kad daug amerikeičių tuo liko nepatenkinti.

Gorbačiovas šaukiasi stebuklo

Prezidentas Gorbačiovas, siūlydamas Rusijos komunistams priimti jo ekonominių reformų planą sakė, kad jeigu jo reformos nebus priimtos tai tik stebuklas galės išgelbėti sovietų ekonomiją. Tik Kristus galėjo išmaitinti 20.000 žmonių su penkiais kepalais. „O kas iš mūsų yra Jėzus Kristus?" — klausė Gorbačiovas. Marksas dabar jau yra mažiau ir mažiau minimas, ir žodis komunistas išeina iš mados.

Europos Bendruomenės vadai ginčijasi, bet sutaria...

Buvo manoma, kad Britanijos premjerė M. Thatcher ir Europos Komisijos prezidentas Delors yra priešai, nes dėl Europos susivienijimo skiriasi jų nuomonės. Tačiau paskutiniame Bendros Rinkos vadų susirinkime Dubline M. Thatcher entuziastingai pritarė pasiūlymui Jacques Delors prezidentavimą pratęsti dar dviem metam. Ginčijamasi ir dėl politinio bei ekonominio Europos susivienijimo: ar verta turėti vieną pagrindinį banką, bendrą valiutą ir kaip toli eiti siekiant Europos politinės federacijos. Britanija norėtų veikti bendrai, bet neprarasti valstybės savarankiškumo. Visa tai ir parama Sovietų Sąjungai bus svarstomi rudens posėdžiuose.

Ekonominės sankcijos ir N. Mandela

Europos Bendruomenių vadai nutarė ekonomines sankcijas prieš P. Afrikos vyriausybę sumažinti ir nuimti palaipsniui, pagal vykdomas reformas siekiant panaikinti rasinę nelygybę. Nelson Mandela buvo entuziastiškai sutiktas JAV, tačiau jis atsisakė pasižadėti, kad P. Afrikoje nebus naudojama ginklo jėga. Daugelis amerikiečių dėl jo vedamos politikos, jo draugystės su Fidel Castro, pulkininku Gadafi ir Yasser Arafat, o ypatingai žadamos ekonominės santvarkos, kuria žada nacionalizuoti kai kurias įmones — N. Mandelai yra abejingi.

Irano vyriausybė atsisakė pagalbos

Po įvykusios gamtinės nelaimės — žemės drebėjimo, daugelis kraštų suskato padėti Irano gyventojams. Ir JAV vyriausybė lėktuvu pasiuntė vaistų, medicinos reikmenų ir būrį daktarų. Irano vyriausybės pareigūnai priėmė vaistus ir kitus reikmenis, bet įsakė daktarams tuojau pat išvykti. Mat, Amerika yra skaitoma didžiausiu Irano priešu. Prie nedraugiškų valstybių priskaitoma ir D. Britanija bei Saudi Arabija.

Kremlius atsiprašo

Sovietų užsienio reikalų ministras Ševerdnadzė atsiprašė Rytų Europiečių už aukšto sovietų generolo išsišokimą per Rusijos Federacijos komunistų partijos kongresą. Volgos garnizono vadas generolas Albert Makašov kongrese kalbėjo: „Dėl taip vadinamų mūsų diplomatijos laimėjimų, Sovietų kariuomenė yra išvejama be kovos iš kraštų, kuriuos mūsų tėvai išlaisvino iš fašizmo". Ševerdnadzė Pravdos korespondentui pareiškė: „Nejaugi mes nieko nepasimokėm? Nejaugi užmiršom Afganistaną? Užmiršome 1956 ir 1968 m.? Socializmas, draugystė ir gera kaimynystė negali būti kardais palaikoma".

Prezidento Kaudos sunkumai

Dėl pablogėjusios ekonominės padėties prezidentas Kauda buvo priverstas griebtis kraštutinių priemonių: dvigubai pabrango maisto produktai. Gyventojai tam pasipriešino ir kilo riaušės, kurias numalšinti turėjo kariuomenė. Pasklido neteisingos žinios, kad prezidentas Kaunda yra nuverstas. Jis visą laiką griežtai kritikavo P. Afriką už rasinę nelygybę ir ragino kitas valstybes P. Afrikos vyriausybei kenkti ekonominėmis sankcijomis, nors jo paties vadovaujama Zambijos vyriausybė su P. Afrika prekiauti nesidrovėjo.

NAUJAS „EL" REDAKCIJOS IR LIETUVIŲ NAMŲ TEL. NR. 071-727 2470